

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „Koroški Slovenec“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: pol. in gospod. društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—.

Yesel Božič

vsem cenjenim naročnikom in čitateljem vošči
Uredništvo in upravništvo lista.

Božji narod smo!

Narodopolitično premišljevanje ob jaslicah.

Človeštvo v rajskem svetu, predstavljeno v prastarih, se ni porodilo iz poželenja mesa, tudi ne iz volje moža, ampak iz Boga. Božji narod je bilo to prvo človeštvo. In določeno mu je bilo, da se tudi zanaprej rodi iz Boga, da ostane božji narod na vse veke, ako v zavesti tega svojega božjenarodnega dostojanstva podvrže svoje človeško poželenje in svojo samovoljo volji božji.

Toda Adam, in v njem človeški rod, je nahuskan po prarevolucionarcu Luciferju odgovoril na to božjo ponudbo z uporom. Strašen uspeh tega upora pa je izgon iz kraljestva luči in miru, izguba božjenarodnega življenja in značaja.

O nesveta, nesrečna noč izvirnega greha, ki si vkradla slavo Bogu na višavah, pa tudi mir ljudem na odslej prokleti zemlji!

In čimdalje manj se daje čast in slava Bogu. Bogočastje postane grdo, sramotno malikovalstvo. Čimdalje bolj pa pojema mir in raste prepir med ljudmi. Kajnov bratomor in vsi poboji in vse strašne vojne so grozovit izraz prepira, nemira, needinstva v izgnanem človeškem narodu. To needinstvo s posebno usodopolno silo izbruhne v babilonski jezikovni katastrofi, ki pomeni konec enotnega materinskega jezika in začetek narodnostne različnosti in narodnostnih bojev v svetovni zgodovini. Ti boji za premoč in nadvlado, ti boji za obstanek pa vodijo prej ali slej v propast enega in drugega naroda.

To je smer velikega svetovnozgodovinskega propadanja narodov: edinstveni božji narod — edinstveni človeški narod — različni človeški narodi — narodnostni boji — boj v narodu — narodova propast.

Je-li torej neizogibna ta propast? Je potemtakem vsak narod obsodjen na smrt? Ni več nobene poti nazaj v izgubljeni raj miru in edinstva, navzgor v rajske višave božjega otroštva, božjega naroda? O pač. Že na temnem obzorju izgubljenega raja se je prikazala v daljini daljini skrivnostna žena — mati novega zaroda, mati, v kateri in po kateri naj bi se rodilo in prerodilo novo človeštvo, nov božji narod. Vsa tisočletja do njenega brezmadežnega spočetja in milostipolnega poroda so bila dolga doba pričakovanja in hrepenenja, dolg advent.

V sveti, božični noči pa se je porodil iz deviške Bogorodice — torej ne iz poželenja mesa in iz volje moža, ampak iz Boga — drugi Adam, Kristus, in v njem nov človeški rod, nov narod božji na zemlji. Angeli božji pa so v svetonočni himni navdušeno naznanili deviško, mlado jutro novega sveta, porod novega Izraela, ki se spet sme v svetem ponosu imenovati ljudstvo božje, ki naj bi dajalo kot eno, sveto, kraljevsko duhovstvo čast Bogu na višavah in živelo kot izvoljeni božji rod v miru božjem na zemlji.

V božjem Detetu v jaslicah je položeno seme novega zaroda v odslej blagoslovljeno zemljo. To Dete — včlovečena božja Beseda — je dalo in daje vsakemu človeku, ki se rodi v ta svet, skrivnostno moč, da se prerodi v otroka božjega, postane deležen njegove božanske duše in ud njegovega skrivnostnega telesa, s tem pa član enega edinega, vekovitega božjega naroda. Vsak sveti krst pomeni za poedinca sve-

to, blaženo, v kateri se v njem obnavlja božična skrivnost novega rojstva iz Boga, preroda v božji narod. Kar pa pomeni krst za poedinca, naj bi pomenil Božič za družine, rodove, narode.

Blagor družini, rodu, narodu, ki najde v teh svetih božičnih blagdanih pot k jaslicam, pot do skrivnostnega preroda v božjem Detetu! Vekomaj ne bo gledal pogina in propasti, ker ga bo dvignila vsemogočna roka božja preko vseh stopenj propada, iz osebnih, družinskih, razrednih, narodnostnih prepir in bojev v sveti božični mir in osrečujoče edinstvo božjih otrok, božjega naroda.

To je in to hoče odrešeniška narodna politika božja. Blagor in čast vsem, ki sodelujejo pri uresničenju tega svetonočnega narodopolitičnega programa.

Obratno smer pa gre in zasleduje druga „politika“, ki trga ven iz edinstva božjega naroda v razcepljenost in razkovanost človeških narodov, ki ubija in mori najprej božjenarodno, zatem tudi človeškonarodno zavest, ki sili proč od jaslic milostipolnega božjega detinstva v domišljavo pa milostiprazno človečanstvo, ki zabranjuje novorojenemu Adamovemu otroku prerod v narod božji po sv. krstu in se končno drzne celo postaviti in zagovarjati zahtevo, da se sme brez kazni, celo pod zaščito državnih zakonov moriti in uničevati v kali, v osrčju materinem, narodov naraščaj.

To je narodomorna politika peklenškega Heroda in njegovih agentov, ki vodi iz edinstva v Bogu in njegovem zarodu preko raznih stopenj needinstva in prepira in uboja do pogina.

Samo ti dve življenjski poti sta odprti narodom sveta: pot v življenje k betlehemske jaslicam v otroštvo božje in vekoviti božji narod, in pot v smrt, ki vodi in sili ven iz Betlehema in njegove svete božične skrivnosti v časno in večno propast.

Tudi ti stojiš na tem razpotju, slovenski narod po Koroškem in drugod. Že čutiš, kako pojema in pradedih še tako živa verska, to je božjenarodna zavest in zavednost. Še se v mnogih krčevito drži človeško-narodna zavednost. V mnogih tudi ta že pojema in zamira, se spreminja v nezavednost ali lažnivo zavest. Vedno manj je edinstva in miru božjega v domovih in domovini. Treba je nazaj k božjim koreninam življenja, če nočemo prej ali slej umreti kot narod božji in človeški.

Ob jaslicah prosimo vsak zase, za svoj narod in ves človeški rod: „Dete betlehemske, ti, ki si početnik, duša in glava novega rodu, ustvari in obnovi ob teh praznikih v nas božje otroštvo, poživi zamrlo zavest, da smo v moči tvojega rojstva postali en edinstveni, svetovni, vekoviti božji narod. To naj bo naš božjenarodni ponos ob tvojih jaslicah, ki nas naj povzdigne nad vso neznačajnost in nas varuje vsega napuha, pa tudi vse nizkotnosti, vse pretirane ljubezni, pa tudi izdajstva, oboževanja, pa tudi zaničevanja človeške narodnosti, ki nam ne sme biti cilj, ampak le pot k tebi, ki si resnica in življenje.“

POLITIČNI PREGLED

Koroški deželni zbor se je sestal dne 13. t. m. k svoji prvi seji. Ker se stranke še niso zedinile glede deželnega glavarja, so poslanci samo zaprisegli in šli zopet domov. Niti predsednik deželnega zbora ni bil voljen. Lepe razmere! Vsi poslanci so prišli na sejo s šopki v gumbnicah, narodna socialista pa v uniformi. Gotovo bo prihodnja seja kmalu zopet sklicana, ker se nagiba leto h koncu in je treba sprejeti proračun za leto 1931. Izgleda, da bodo sprejete samo parmesečne dvanajstine, ker je čas za razpravo o celotnem proračunu prekratek.

Avstrija. Industrija je z novo vlado prav zadovoljna in pravi, da je sestavljena iz izkušenih osebnosti. Vendar izgleda, da industriji ničesar več ne more pomagati na noge. — Dne 7. in 8. t. m. je imela soc. dem. stranka na Dunaju svoj letni zbor. Na zboru sta se opazili dve struji: radikalna, ki jo vodi dr. Bauer, in zmerena, ki jo vodi dr. Renner. Radikalna struja odklanja vsako sodelovanje z vlado, zmerena struja pa pravi, da bo morala stranka v gotovih slučajih podpirati v parlamentu to ali ono stranko, ker je soc. dem. stranka dosegla svoj višek in ker prirastek glasov ni več mogoč. Zmerena struja se s tem oddaljuje od stroge opozicije in hoče sodelovati pri odpravi gospodarske krize. Slišalo se je, da bodo polagoma dani pogoji za sodelovanje in mogoče za zvezo s katero meščanskih strank, zakaj soc. dem. stranka je najmočnejša stranka v državi in je čisto naravno, če prevzame tudi nekaj odgovornosti za vodstvo državnih poslov. Deset let je bilo treba, da smo prišli do omenjenega stališča soc. dem. stranke. — Ministrski svet razpravlja trenutno o gospodarski krizi. Parlamentu je bil predložen proračun za prihodnje leto, ki predvideva 2130,3 milijona S izdatkov in 2166 milijonov S dohodkov, investicije 171,6 milijona S. Narodni svet je prejel tudi predlog o spremembi zakona o delitvi davkov. Doslej je dobila Koroška (dežela in občine) 10,74 milijona S, po novem predlogu pa bo dobila 14,5 milijona S. Vse to gre na račun Dunaja, ki je dobival del zveznih davkov kot dežela in kot občina. S tem se odvzame Dunaju 42 milijonov S. Vprašanje je še, če bo zakon tako izgledal kakor predlog.

Politične vesti. V Italiji vlada velika brezposelnost in beda posebno od časa, odkar je Mussolini pričel s prisilnimi ukrepi za znižanje plač in cen. V Gornji Italiji je prišlo na več krajih do velikih uličnih demonstracij, pri katerih so klicali brezposelni: „Živio Mussolini kolikorkrat hočete, toda dajte nam kruha!“ V Turinu so nalepljeni lepaki, na katerih je napisano: „Ali kruha za nas, ali Mussolinijevo glavo!“ Vsled tega je bilo aretiranih okrog 400 delavcev. Demonstracij se je udeležilo do 4000 ljudi. Fašisti so bili prisiljeni deliti kruh zastoj, da bi vsaj začasno pomirili delavce. — Jugoslovanski zunanji minister dr. Marinkovič se je mudil pretekli teden v Atenah. S tem je vrnil obisk, ki sta ga napravila grška državnik v Beogradu ob priliki podpisa grško-jugoslovanske prijateljske pogodbe. Namen poseta je bil, da se učvrstijo vezi, ki združujejo obe državi. — Komaj je dr. Brüning spravil pod streho zasilne zakone, že mu grozi nova nevarnost. Krščanski socialci in konservativci so stavili predlog, v katerem so zahtevali, naj vlada takoj prične z velesilami pogajanja za znižanje reparacij. Če pojde tako naprej, ne bo preostalo drugega, kakor, da uvede državni predsednik Hindenburg diktaturo, ki bi jo prevzel kateri od aktivnih generalov nemške armade. — Lisli poročajo, da je umrl v indijskih zaporih Gandhijev sin, ki je stavkal z gladom 60 dni. Poročila nadalje pravijo, da nacionalistično gibanje v pokrajini ponehuje in da politični shodi v mestih vsebolj izgubljajo na privlačnosti. V mnogih pokrajinah se mora prebivalstvo boriti z gospodarskimi težkočami in je manj naklonjeno gibanju za državljansko neposlušnost. Kljub temu je prišlo v raznih krajih do nemirov. V zadnjem času je zaznamovati več napadov na vplivnejše osebnosti. — Poljski sejm je bil odprt. Sejmski maršal je postal Svitalski. Povedal je, da imunitete poslancev ne bo upošteval. — Dne 10. t. m. je bil odprt šlezjski sejm. Pri razpravi o dogodkih, ki so izzvali nemško noto, je izjavil vojvoda dr. Grazynski v imenu vlade, da volilna borba ni bila naperjena v posebnem pomenu proti nemški manjšini. Oblasti so po mož-

nosti izvršile svojo dolžnost in vsi udeleženci izgredov bodo ne glede na svojo narodno pripadnost kaznovani. Vlada bo v popolni meri izvrševala svoje mednarodne obveznosti za varstvo manjšin, obenem pa bo tudi z vso odločnostjo nastopala proti vsem nelojalnim pojavom v zvezi s stremiljenji po reviziji meje. — Barthou s sestavo nove francoske vlade ni uspel. Mandat je moral vrniti tudi Laval in šele Steeg je imel toliko sreče, da je mogel stvoriti kabinet. V novi vladi je ostal Briand zunanji minister.

DOMAČE NOVICE

Prihodnji številki priložimo položnice in prosimo ceni naročnike, da bi se jih poslužili v obilni meri. Na naročniki zaostali naročniki so prejeli v zadnjem času opomine za naročnino do 31. decembra 1930. Nekaj jih je že vplačalo, veliko pa jih še ni. Vaše glasilo podpirate najboljše s tem, da redno plačujete naročnino.

Zahvala. Pogorelci Erijanove in Bukovnikove hiše v Veliki vasi se vsem dobrotnikom rožeške in boroveljske dekanije toplo zahvaljujejo za milodare, ki so jih svojčas darovali, in jim želijo blagoslovljene božične praznike in srečno novo leto! 184

Umor otroka. V zadnji številki smo pod drobnimi koroškimi novicami prinesli vest, da se je našla v Turskem predoru glava otroka in v Semerniškem predoru truplo istega otroka. Znano je, da je naša kriminalna policija na višku in da ji težko kaj uide. Po preteku enega tedna je zadevo pojasnila. Otrok je bil 14 mesecev star in mati žena železniškega sprevodnika Mikulaška na Dunaju. Ko je bil oče otroka v službi, ga je najprej mati zadušila z žico. Zjutraj mu je odrezala z ostrim nožem glavo, očistila glavo in telo krvi, zavila v papir in se odpeljala preko Bručka v Celovec, kjer je prenočila v gostilni „Central“. Truplo je vrgla proč že na Semmeringu, glavo pa je nesla s seboj v gostilno. Prihodnje jutro je iskala ob Vrbskem jezeru primeren prostor, da bi vrgla glavo v vodo. Ker pa je bila voda preplitva in ker je prišel vedno kdo naproti, je to namero opustila in se vrnila preko Beljaka in Selztala na Dunaj. Med vožnjo je vrgla na Turski železnici glavo skozi vlak. Možu se je najprej nalagala, da je dala otroka v oskrbo k sorodnikom na Koroško, pozneje pa je umor priznala. Oba sta bila aretirana: ona radi umora, on pa zato, ker umora ni naznanil policiji. Drugi del igre se bo odigral pred sodiščem.

Porota. Pisali smo že, da se bosta pred poroto zagovarjala 9. t. m. 24letni Rinner in 27letni Stuk radi zavrtnega umora in goljufije. Rinner je imel ljubavno razmerje z dekle Magdalenó Mahorič, ki ni ostalo brez posledic. Mahorič se je otroka veselila in za porod vse pripravila ter celo izjavila, da bo sama skrbela za otroka, ako oče ničesar ne bo prispeval. Dne 25. aprila 1928 zvečer je zapustila Mahorič hišo,

v kateri je bila uslužbena, in se ni več vrnila. Ni je bilo mogoče najti, a že prvotno se je sklepalo na hudodelstvo, ker ničesar svojega ni odnesla s seboj. Sum je padel takoj na Rinnerja. Preiskava radi umora se je uvedla proti njemu. Pri zaslišanju se je Rinner zlagal, da je bil ta čas v gostilni, kar je potrdil pred orožniki in sodnijo tudi Stuk. Kazensko postopanje se je ustavilo. Ob priliki predaje nekega jetnika deželni sodniji se je izvedelo, da je dotični bil osebno priča umora. Martin Jeitler je ta dan ob 10. zvečer videl Mahoričevo, Rinnerja in Stuka iti proti Dravi. Tam sta jo po vrsti posilila, nato jo je udaril Rinner po glavi in oba sta omamljeno vrgla v deročo Dravo pri Št. Petru na Vašinjah. Potem sta jo še z drogi potiskala pod vodo. Rinner dejanje priznava in navaja, da se je šel z Mahoričevo v Dravo kopat in jo pri tem držal tako dolgo pod vodo, da se ni več zgnila. Obleko je vrgel v vodo in si prilastil njeno uro. Pričevanje Jaitlerjevo in zagovor Rinnerjev se nista ujemala. Porotniki so krivdo potrdili in sodišče je obsodilo Rinnerja na 16letno, Stuka pa na 8letno težko ječo. — Drugi dan se je zagovarjal 26letni Josef Ferlič iz Spittala ob Dravi. Po dveh letih skupnega življenja se je poročil s svojo gospodinjjo. Zakon je bil nesrečen in prepir na dnevnem redu. Žena Marija je rada gledala za drugimi moškimi in zvestobo ni vzela prereno. Ferlič je za nekaj časa odšel za delom in slišal na povratku, da postaja njegova žena pred kolodvorom v Spittalu in išče moško družbo. Ko se je pripeljal v Spittal, jo je res našel pred kolodvorom. Začel se je prepir, ki se je nadaljeval še ponoči v postelji. Padla je zaušnica in tedaj je menda pograbila njegova žena kuhinjski nož, ki ga je prinesel prej Ferlič z maslenim kruhom od svoje matere in ga pustil na nočni omarici. Pograbil je nož, ga ji izvil iz rok ter se pri tem temeljito vrezal. Z nožem je nato ženo petkrat zabodel in se sam prijavil orožništvu. Postopanje je dokazalo, da vbdljaji niso bili zadani v ležečem položaju, temveč je Marija sedela ali stala. Priče so slikale ženo manj ugodno, Ferlič pa da je bil zelo sirov. Zelo obtežljivo je bilo za Ferliča to, da ima že 13 predkazni, večinoma radi pretepev in goljufij. Porotniki so vprašanje uboja potrdili in sodni dvor je obsodil Ferliča na 8letno ječo. — Tretji dan se je zagovarjal 19letni puškar Bogomir Struger iz Medborovnice radi ropa. Struger in več drugih fantov je obiskalo 2. novembra v Glinjah volilni shod. Po shodu so navdušeni šli v gostilno na Trati, kjer je sedel tudi major Franc Pošinger. Ob koncu vasi je Struger utrgal lato in šel Pošingerju naproti. Pošinger pravi, da je dobil z lato udarec po glavi in padel v nezavest. Ko se je Pošinger zavedel, mu je manjkalo 330 S in nekaj listin, poleg sebe pa je našel lato. Struger dejanje priznava — v njegovi posesti se je našlo 315 S — in pravi, da je hotel najprej „Hahmenschwänzlerju“ samo eno prisoliti, potem pa ga je udaril. Listnico je občutil šele potem, ko je klečal na njem in mu jo izmaknil. Nadaljna raz-

prava se je preložila, ker je glavna priča major Pošinger zbolel in se ni mogel udeležiti obravnave. — Zadnji slučaj se je obravnaval v petek 12. decembra. Obtožen je bil najemnik Matevž Esterl iz Vinogradov pri Važenbergu radi požiga v najem vzetega posestva. L. 1927 je Esterl vzel v najem Hambruževo posestvo v Vinogradih za dobo 6 let. Najemnine je plačeval 400 S. 1. oktobra t. l. je izbruhnil ogenj, ki je uničil vse. Hiša je bila zavarovana za 10.000 šilingov, Esterlova imovina pa za 2500 S. Esterl se je nahajal v slabem gospodarskem položaju in je moral skrbeti za 10 otrok. Požara je bil osumljen takoj on. V preiskavi je priznal, da je z vžigalico zažgal seno, da bi dobil zavarovalnino. Pri obravnavi je napravil vtis duševno nezdravega človeka, vsled česar je bila obravnava preložena, da se vpraša za mnenje zdravnika.

Sv. Martin pri Velikovcu. (Smrt.) V sredo dne 3. t. m. nas je doletela nepričakovano vest, da je umrl Jožef Messner, p. d. Harnik v Rutah — prejšnji dan še zdrav, ga je napadla stara bolezen, kakor že večkrat prej, a to pot ni vzdržal. V petek dne 5. t. m. sino ga spremili na njegovi zadnji poti na pokopališče v Želinjah vsi sosedi, prijatelji in znanci. Trden ko skala se je trudil in pehal na svojem hribovitem posestvu, da je ohranil svojcem pravi domači slovenski dom. Bil je zvest naročnik našega lista. Bodi mu domača zemljica lahka! Harnikovi družini naše iskreno sožalje.

Hodiše. (Pogreb Žaborčeve matere.) Na god sv. Lucije smo položili v hladni grob mater, o kateri bi nihče ne mislil, da bo nas zapustila tako naglo. Bolehala je sicer že večkrat, a skrb za svojo družino ji je bila več nego bolezen. Bila je mati velike družine in ljubila vse, kakor le more prava mati. K zadnjemu počitku jo je spremljala velika množica pogrebcev. Na domu žalosti kakor na vrtu počitka je pel domači zbor, pomnožen po velikem številu kotmirškega zbora. Ob odprtem grobu pa je govoril preč. g. Katnik zbrane besede, ki so šle vsem v srce, in je slikal za zgled mater, ki vedno išče tolažbe pri obhajilni mizi. Tudi družina žaluje. Bila je tudi članica „Zvezde“ in je bilo društvo s katerikoli prošnjo vsikdar uslišano. Njeni otroci so najboljši igralci in vsi pevci. Ljubila je petje in tudi še sama pela. Da bi naprej prepevala v zboru izvoljenih pri Bogu, v katerega je verovala!

Drobne koroške novice. Deželna čebelar-ska zveza za Koroško ima 95 čebelarskih podružnic z 2403 člani. Članom je razdelila letos 181.000 kg sladkorja in spomladi ga razdeli še 70.000 kg. Od članov je kupila 11.537 kg strdi, prodala pa 13.867 kg. — V tednu pred 6. t. m. se je zvišalo število podpiranih brezposelnih na Koroškem za 1182 na 8745. Lani jih je bilo v istem času 6255. — Koroški Črni križ je izdal 15.000 komadov spominskih tabel, na kateri so natiskani koroški obrambni bojovníki, po 2 S. Prodalo pa se jih je samo 132. — Usposobljenostni izpit so napravili naslednji učitelji in u-

PODLISTEK

Nenaden božični dar.

Okrog voglov zavija burja, cvili, piska in se zaletava v okna, da ječe podrhteva z lednimi rožami premreženo steklo. V sobi je mrzlo in neprijazno. Jaslice v kotu za mizo so postavljene samo napol. Zamorskemu kralju manjka glava, zvezda vodnica nad hlevom je do pol repa prevlečena z zeleno plesnobo, tam pod hribom palma, ki je prejšnja leta stala ravno in s svojimi pahljačastimi listi nalik ljubečim rokam zagrinjala del hlevca, je letos nagnjena in topoglavna. Pastir, ki je prinesel detetu jagnje v dar, kleči kakor invalid pred jaslicami. Samo gole štele moli proti Jezuščku, jagnje pa so kdove kdaj med letom razgrizli ščurki.

Jernej sedi za mizo in molči, žena Lona se s tremi otroki stiska k mrzli peči in tiho moli. Včasih zakašlja in vzdihne in grenka solza ji kane na suhljate roke. Mož se tedaj uporno ozre izza mize.

„Kaj boš!“ se trpko iztrga iz njega. Potem spet obmolkne in skriva obraz v dlani.

Nejče, najstarejši, ki pa še ni dopolnil desetega leta, se stisne k materi. Tiho, da ne bi slišal oče, dahne:

„Mamica, ali naša hiša zdaj res ne bo več naša?“

Mati položi kazalec na usta in ga svareče

pogleda, toda oče Jernej je bil že slišal. Joku slično goltanje se čuje izza mize. Otroci se prestrašijo in zapored bušnejo v jok. Lona prekriža roke na prsih in se skloni nad otroke.

„Prosim te, Jernej, nehaj! Saj vidiš, da je vse zastoni.“

Tudi njena beseda utone v solzah. Jernej zmedeno pogleda ženo, kakor da se dram iz omotice.

„Da sem zajedel, zapil, makar! Zakvartal ali zalenaril, da sem,“ govori kakor sam zase, „bi dejal: no, naj bo! Kriv sem — ali tako...“

Kakor nihalo maje z glavo in nadaljuje:

„Ali še veš, kako je bil sladak in kako je prosil, Lona?“

Žena trudno prekima. Kako ne bi vedela? Ko se je Ščepečkov Nande pred tremi leti odpravil v Ameriko, mu je manjkalo za pot skoro toliko, kolikor je bila vredna Jernejeva domačija. Pa se je dal Jernej pogovoriti. Denarja ni imel, da bi mu ga bil posodil, pa se je zavezal, da bo plačeval zanj, ako Nande ne bi mogel. Ona je branila, ali kaj, ko je znal Nande tako sladko govoriti. Še Mokračev Cene, Nandetov stric, se je bil zavezal z njim vred, a njemu je lahko, ko mu nimajo kaj vzeti. Bajta je bila že prej zadolžena za več nego je bilo vrednosti na njej! ...

Tri leta zdaj ni Nande plačal nič, še oglasil se ni več. Dolg je rasel in prerastel Jernejovo moč. Svečnica bo že videla drugega gospodarja v hiši ...

Jernej zaškriplje z zobmi in predrami Lona iz otožnih misli.

„Da mi je bil vsaj brat, bi mi bilo lažje, ne pa tuj, čisto tuj človek.“

Spet odmeva izza mize joku podobno goltanje.

„Do danes sem upal,“ zaječi Jernej in razgrne pred seboj papir, ki mu nemo kriči, da bo tri tedne po božiču njegov dom prodan na dražbi.

„Da bi ga,“ začne rotiti vse peklenske moči zoper Nandeta.

„Nikari ne preklinjaj pred jaslicami,“ zastoka žena. „Joj, moj Bog, da sem morala doživeti tak sveti večer...“

Jernej lopne s pestjo po mizi in obmolkne. Zunaj nekaj zaškriplje in zaškrtta. Lona prisluhne in Jernej se zgane.

„Hu-joj, huj, ljudje,“ se oglasi pred vrati, „odprite, če ste božji!“

Lona trudno zamotovili iz sebe:

„Kaj pa je?“

Zunaj glas:

„Odprite, da ti vsaj lahko voščim vesele praznike!“

„Oh, Cene,“ se medlo in skoraj nejevoljno zavzame Jernej, ko stopi Mokrač s Polono v hišo.

„Ne bodi hud, Jernej,“ se oglasi Mokrač, „praznike sem ti prišel voščiti.“

„Kar sebi jih vošči, jaz jih že imam,“ mu pomoli Jernej usodni papir pod nos.

čiteljice: Maks Drekonja iz Vabnje vasi, Ervin Golčnik iz Škofič, Franc Madrič iz Št. Ilja ob Dravi, Erhart Pencl iz Št. Štefana na Zili, Josef Šporn iz Globasnice, Herman Stern iz Medgorij, Eduard Sternig iz Področice in Berta Högler iz Št. Primoža v Podjuni. — Od 15. t. m. naprej prodajajo celovški mesarji goveje, teleče in svinjsko meso za 20 g pri kg cenejše, ker je padla cena živine. — Pijan šofer je v Beljaku zavozil na pločnik in povozil dve deklici. Ena je na posledicah poškodb umrla, druga pa leži v bolnici. Takim šoferjem bi bilo treba odvzeti pravico do vožnje z avtomobilom.

DRUŠTVENI VESTNIK

Celovec. (Občni zbor.) I. koroško tamburaško društvo „Bisernica“ v Celovcu ima dne 30. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih družbe sv. Mohorja v Celovcu, Vetrinjsko območje 26, svoj redni občni zbor z navadnim sporedom. Med točkami sporeda svira tamburaški zbor.

Šmihel nad Pliberkom. (Društveno.) Narava se je vlegla k počitku, prišel je spet tvoj čas, mladina! Čas, da postaviš nove smernice in začrtaš pot svojega delovanja. Zimska sezona je tu. Kaj bomo delali? Skrbeli bomo, da bo vsak mesec sestanek, kaka igrica itd. Pri tem pa rabimo podporo vseh članov. Na žalost opažamo, da se je vrnilo med naše članstvo nesoglasje. V društvu pa moramo biti vsi člani bratje in sestre. Tudi boljše stoječi naj bi se ne odtegovali delovanju v društvu, zakaj ravno v današnjih razmerah rabimo mož delavcev. Zato na delo, šmihelska mladina! Zakurili bomo društveno sobo in se zbrali ter posvetovali, kako moremo koristiti našemu narodu s povzdigo izobrazbe.

Radiše. (Miklavžev večer.) Kakor vsako leto je tudi letos obiskal Radiše sveti Miklavž. Razglašeno je bilo v našem listu, da priredi naše izobraževalno društvo Miklavžev večer. Zbralo se je precej otrok, pa tudi precej odraslih. Soba je bila takorekoč polna. Pozdrav na navzoče je imel društveni tajnik g. Janez Tolmajer, kateremu je beseda tekla prav gladko. Po pozdravu so zapeli domači pevci nam preljubljeno koroško narodno pesem „Njav čriez jizaro“. Potem je sledilo par deklamacij domačih deklet. Temu je sledil kuplet Smolar, ki je nam jako ugajal. Fant Šimej zasluži, da ga tudi na tem mestu pohvalimo. Sledila je zopet pesem in nato Miklavžev nastop. Obdarovani so bili takorekoč vsi otroci, k čemer je precej pripomogla kuharica domačega č. g. župnika. K vsemu temu pripomnimo še sledeče: Pevski zbor naj bi se na vsak način pomnožil. Deklamiranje dekletam jako pripada. Šimej je kot „Smolar“ svojo vlogo jako dobro rešil. Glede nastopa Miklavža je bilo vse dobro pripravljeno. Precej veliko skrb je imel naš mežnar, da pri delitvi darov ni kakšen otrok izostal. Omenimo tudi, kakšnega pomena so vaje domačih govornikov. Nastopil je priprost fant in beseda

„Ti imaš takega, jaz pa takega,“ se razkorači Mokrač in vrže na mizo nekakšno pisanje. „Kar preberi!“

Jernej vzame, bere in ne verjame svojim včem.

„Kaj — da je res?“

„Kar beri!“ se hohota Cene.

Nande piše, da je poslal po banki dolžni znesek. Kar je čez, naj vzameta in si razdelita Jernej in Cene za sitnosti in stroške, ki sta jih imela zavoljo niega. Poslal bi bil že davno, pa ga je preganjala nesreča. Enkrat je zbolel, drugič izbruhnil štrajk, tretjič je bil spet dolgo brez zaslužka.

„Lona,“ se zasmee Jernej, „ali slišiš, Lona?“

Vse migeta na njem, ko kaže ženi dragoceno pismo.

Lona drliti med branjem. Neiče dahne:

„Ali bo zdaj naša hiša še — naša?“

„Naša, naša,“ vriska v Jerneju.

Lona vzame najmlajšega v naročje, večja dva pa je vsak z ene strani primeta za krilo. Tako pokleknejo k jaslicam in zapojejo.

Naenkrat je soba svetla in jasna in topla. Burja zunaj nima več take moči. In lep, pravljico lep je zdaj ob tako nenadnem daru ta sveti večer.

V dalji, sem od fare ga veselo pozdravljajo božični zvonovi... Ivan Albrecht.

mu je tekla gladko. Večjega zanimanja za društvo pričakujemo tudi od odraslih in opozarjamo na tajnikove besede, da naj delamo za društvo vsi in ne le par ljudi. Oklenimo se našega društva še bolj goreče, le s skupnim nastopom se da kaj doseči.

GOSPODARSKI VESTNIK

Kmetje, pozor! Ker je ponudba mesnih prašičev mešetarjem prevelika, plačujejo oni za kilogram mesne teže samo še po 2,10 do 2,20 S. To je daleč premalo. Naj vsak posestnik, ki ima prašiče na prodaj, javi to na Landeskulturrat für Kärnten in Klagenfurt, Museumgasse 5, ali pa pri občini (Viehmeldestelle). Deželni kulturni svet pošlje prašiče, ko se jih priglasijo za en vagon, na dunajski trg. Ker krije deželni kulturni svet stroške prevoza iz zasilne podpore, dosežemo na ta način boljše cene, in mešetarji bodo potem prisiljeni, ker ne bo več tolike ponudbe, da bodo šli s cenami kvišku. Naj torej vsak posestnik, ki ima prašiče na prodaj, v svojo korist priglasijo te za prodajo na dunajskem trgu! Tam bo dosegel za en kilogram žive teže 1,80 do 1,90 S ali za en kilogram mesne teže 2,50 S brez drugih stroškov, ker se ti krijejo s podporo.

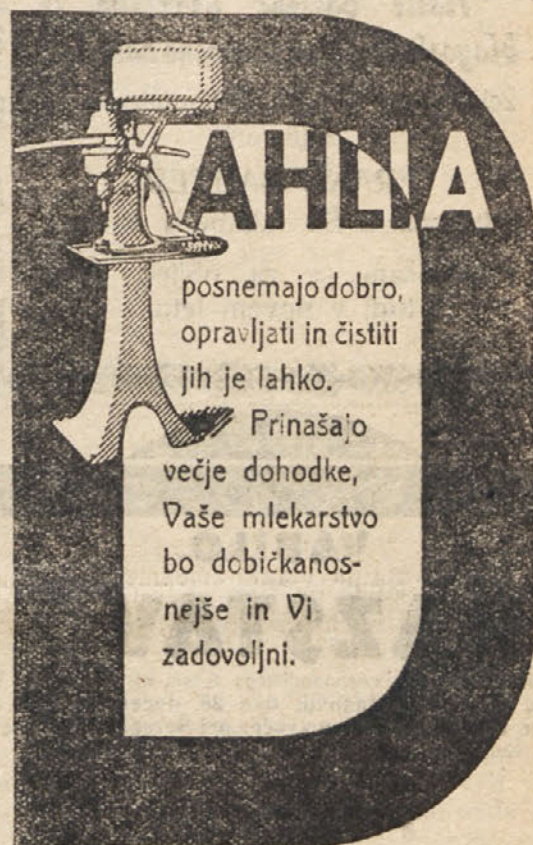
Zato vedno
Kathreiner
o katerem se
pravi,
da je
več vreden
kakor stane!

Lesna borza. Iglasti les: hlodi 22—24, dolgi hlodi 20—29, splavljeni hlodi 15—18, jamski les 16—20, jambori 21—29, mecesnovi trami in podlančnice 90—95, deske za zaboje 54—50, stavbno rezano blago 56—60, mižarsko blago 80—90, deske 54—57 S za kubični meter. Listnati les: bukovi hlodi 23—27, hrastovi 70—80, jesenovi 70—80, bukovo rezano blago 63—68, hrastovo 130—140, jesenovo 130—140 S za kubični meter na nižjeavstrijski postaji. Mehka drva, 100 kg, 3,50—3,90, trda, 100 kg, 2,60—3 S.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Avstrija: V prvih desetih mesecih je bilo na Dunaju sklenjenih 14.872 porok. V naši državi je 417.000 radio-naročnikov. Ravag mora odšteti 34,5 odstotka svojih dohodkov za davke, enkratni prenos iz opere stane 14.000 S in avtorske pristojbine znašajo na dan 2000 S. — Jugoslavija: V Zagrebu je 9. t. m. manifestiralo okrog 150.000 kmetov iz cele države za kralja in domovino. Kmetje so obsodili bivše voditelje, ki so zbežali v inozemstvo in rovarijo proti državi s tujo denarno pomočjo. V Sušaku je zadel parnik v pristaniški most, ki se je porušil. Na mostu je bilo tedaj okrog 100 oseb; 2 sta mrtvi, 30 pa ranjenih. — Jugoslavija je letos zgradila 241 šolskih poslopij, 587 poslopij pa še ni dozidanih. V istem času je bilo otvorenih 191 novih ljudskih šol. To je gotovo občudovanja vredno. — Ostale države: V zaporih v Přemyslu se je uprlo 22 političnih jetnikov. Razbili so opravo v celicah v protest proti postopanju paznikov. Jetniška uprava je pozvala na pomoč policijske oddelke in gasilce, ki so napeljali v celice upornikov vodo. Z njihovo pomočjo je bil nato upor udušen. — Na zadnjem veleizdajniškem procesu v Moskvi proti članom industrijske stranke je bilo 5 obtožencev obsojenih na smrt, 2 pa na 10letno ječo. Pozneje so bili na smrt obsojeni pomiloščeni na 10letno ječo, ostali pa na 8letno. Izgleda, da je bil ta proces umetno uprizorjen. — V Londonu,

Parizu, Belgiji in Nemčiji se jeseni pogosto pojavila megla, ki je tako gosta, da se vidi samo par metrov daleč ali tudi ne. Ob takih prilikih je zaznamovati vedno veliko prometnih nesreč. Zadnja megla v Belgiji je zahtevala mnogo človeških žrtev. Ljudje so začeli padati v omedlevico, pokazali so se pri njih znaki pljučnice in po parurnem trpljenju je nastopila smrt. Zdravniki si še niso na jasnem, kaj je v megli, ki povzroča smrt. Baje je v megli kemični prah, ki je smrtonosen, če postane vlažen. Strokovnjaki domnevajo, da je katastrofo povzročilo izhlapevanje iz cinkovih tovarn v bližini mesta Liege. Iz kovinskih odpadkov je vahal žvepleni anhidrit, ki se je v gosti megli razredčil kakor v vodi, tako da je megla vsebovala žvepleno kislino, ki so jo nato v megli vdihavali ljudje. Doslej je umrlo 90 oseb, okrog 400 pa je bolnih. Po hlevih leži vse polno poginule živine. Prestrašeni kmetje so živino izpustili, da je zbežala po sosednih hribih ali pa so jo prepeljali v svoje kuhinje in stanovanjske hiše. Megla je bila tako gosta, da ni bilomogoče videti niti roke pred seboj. Številnemu prebivalstvu v vseh ogroženih krajih povzroča dihanje silne težave. Najbolj so bili prizadeti oni, ki so bolehal na srcu in na dihalih.

posnemajo dobro,
opravljati in čistiti
jih je lahko.

Prinašajo
večje dohodke,
Vaše mlekarstvo
bo dobičkanos-
nejše in Vi
zadovoljni.

POSNEMALNIKI,
strojne pinje, mlečne ročke, mlečne posode, paril-
nike, kotle za pranje, stroje za pranje, mline za
sadje in stiskalnice za sadje.

DAHLIA SEPARATOR GESELLSCHAFT M.B.H.
WIEN, XII/3, WAGENSEILGASSE 4/48

Na božjastnih krčih

trpečim iz interesa rad sporočim, kako je bila moja hčerka pred leti ozdravljena te bolezn. Poštnino za odgovor priložiti, ker ne trgujem.

J. Pohl, Habelschwerdt 113
Deutsch-Schlesien, Flurstrasse.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu.

Varno naložen
denar, dobro
obrestovanje!

Uraduje se v četrkih
dopoldne v Pavličevi ulici 7 v Celovcu.

Izšla je Blasnikova Velika Pratika

za navadno leto 1931,
ki ima 365 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obrabtan.

V „Veliki Pratici“ najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — pošne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na menice, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse seje na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžimurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brežnosti živine; — tabele hektarov v oralih; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši. — Cena 5 Din.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pismeno pri založniku:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d. v Ljubljani.

146

Vesele božične praznike in blagoslova polno in srečno novo leto

želi vsem svojim odjemalcem in
znancem

FRANC RAUTER,
trgovec v Št. Jakobu v Rožu.

Priporočam se za obilen obisk
tudi v novem letu.

188

VABILO

RAZSTAVO

kuharskih izdelkov gospodinjskega tečaja na Bistrici pri Pliberku, ki bo na Štefanovo, dne 26. decembra 1930 od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer pri Šercarju v Šmihelu. Kuharski izdelki se bodo v prid tečaju prodajali.

Popoldne ob 3. bo ravnotam

PRIREDITEV

in je na sporedu petje, deklamacije, govor in igra „Mala pevka“.
K obilni udeležbi vaci

vodstvo

Vesele božične praznike in srečno novo leto

želi vsem cenj. odjemalcem in znancem

Jožef Lušin
trgovec v Šmihelu pri Pliberku.

189

Vesele božične praznike in srečno novo leto

vošči vsem odjemalcem
in znancem

Silvester Ripič,
trgovec v Sinči vasi.

187

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

Vesele božične praznike in srečno novo leto

vošči vsem svojim odjemalcem, prijateljem
in znancem **J. v. Hafner,** trgovina železja
„pri zlati kosi“, Celovec, Paradeisergasse 3,
ter se priporoča za obilen poset tudi v no-
vem letu. 183

Vesele božične praznike

ter srečno in blagoslova polno novo leto

želi vsem odjemalcem in se priporoča tudi
v naprej

Franc Kovačič,
strojno mizarstvo, Podjerbergom pri Vrbi
ob jezeru. 185

Vesele božične praznike in srečno novo leto

želi vsem svojim odjemalcem in znancem

Franc Planteu,
trgovec v Velikovcu. 186

Prodajam krilorog (Flügelhorn) C-trompeto,
F-helikon radi boleznj zelo
poceni. — Egidij Lapan, St. Rupert pri Celovcu,
Hauptstrasse 3. 181

Vabilo.

Gospodinjsko-kuharski tečaj v Ločah priredi

v nedeljo, dne 21. decembra t. l.
v gostilni pri „Ročičniku“
(g. A. Puschnig)

RAZSTAVO KUHARSKIH IZDELKOV

od 10. ure dop. do 6. ure zvečer.

Popoldne je ravnotam
— ob treh (3. uri) —

PRIREDITEV

s pestrim sporedom, kakor:

Nastop moškega pevskega zbora.
Govori in deklamacije.

Kuplet „Kuharica in kavarica.“
Igra „Dve teti.“

Nastop moškega pevskega zbora. 180

Ker bo razstava nudila bogat užitek in ker se razstavljeni
predmeti prodajajo v korist tečaja, Vas vse, ki umite
pomen gospodinjske izobrazbe, prijazno vabijo

tačajnice in vodstvo.

ZAHVALA.

Povodom bridke izgube naše dobre,
skrbne in nezpozabne tele

Neže Ambroš

izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, ki so
blagopokojnico spremljali na njeni zadnji
poti. Posebno se zahvaljujemo preč. g. žup-
niku za ganljivi govor, g. kap. anu in mnogo-
brojnemu občinstvu za častno spremstvo.

Gonovece, dne 12. decembra 1930.

Žalujoči ostali. 182

Samostanska klet Benediktinske opatije

St. Lambrecht

na Štajerskem

★

Prvovrstna kvalitetna in mašna
vina iz lastnih vinogradov na
Spodnjem Štajerskem in grajš-
činskih posestev Madžarske in
Tirolske, v sodih in steklenicah,
manjših in večjih v zabojih
franko v naslednjih skladiščih:

Glavno skladišče

in generalno zastopstvo: Hans Weber

Celovec: Völkermarkterstrasse 28, tel. 1509
nasproti artilerijske vojašnice

Št. Vid ob Glini: J. Puck, Gösser Bierdepot, Hauptplatz

Beljak: Ch. Sima, trgovec, Südbahnstrasse

Spital a. d. Drau: M. Fian, trgovec

Greifenburg: Fritz Rossmann

Radantheim: Simon Schreier, trgovec

Kötschach: Sepp Gamper

Šmohor: Sepp Gamper

Trg: Karl Germann, trgovec

Borovlje: Josef Freislizer, trgovec

Velikovec: W. Giendl, trgovec

Swinec: Paul Gritzner, trgovec

Huttenberg: Peter Pacher, trgovec

Breže: Franz Rauchenwald, gostilničar

Wolfsberg: Erwin Pototschnig, trgovec

Z a h t e v a j t e c e n i k !

178

Cenjenim znancem in sorodnikom sporočamo
štom naše slovenske Koroške, da smo ob sprem-
stvu jako številne množice spremili našega
ljubega soproga, očeta, sina, strica, gospoda

Potočnik Lovra,

krojaškega mojstra in posestnika

k večnemu počitku na slovenjgraško pokopa-
lišče. Po kratki, a mučni boleznj previden
s sv. zakramenti je 15. t. m. v Bogu zaspal.
Priporočamo ga v molitvi!

Slovenjgradec, dne 15. decembra 1930.

Žalujoča žena,
otroci in sorodniki.

181